

Msgr. Dieter Olbrich

Vorwort

Nationalsozialismus und Kommunismus haben im 20. Jahrhundert eine blutige Spur hinterlassen. Wie kein Jahrhundert zuvor war es von weltanschaulichen Zerwürfnissen der Menschen gezeichnet. Gott hatte in diesen totalitären Ideologien keinen Platz. Er stand den braunen und roten Führern im Weg bei der Gleichschaltung der Men-

schens. Daher war die Verfolgung der Religionen immanenter Bestandteil der totalitären Ideologien.

Unzählige mutige Frauen und Männer haben trotz Benachteiligung, Verfolgung und Inhaftierung in Konzentrationslagern und Gulags zu ihrem Glauben gestanden und wurden so zu glaubhaften Zeugen in der Nachfolge Christi. Nicht selten bezahlten sie ihre Glaubenstreue und ihre tätige Nächstenliebe mit dem Leben. Es waren keine Helden, die den Tod suchten. Sie wurden von den Machthabern der totalitären Regime gefürchtet, da sie als Christen eine Quelle der Menschlichkeit waren. Der Glaube eröffnete ihnen inmitten der Unfreiheit einen Raum der Freiheit.

Papst Johannes Paul II. mahnte uns im Jahr 2000 das Andenken an diese Glaubenszeugen zu bewahren:

„Es sind so viele! Ihr Gedächtnis darf nicht vergessen werden. Mehr noch: Es muss dokumentiert und wiedergewonnen werden. Die Namen vieler sind unbekannt. Die Namen einiger wurden von den Verfolgern in den Schmutz gezogen, die das Martyrium mit der Schande verbinden wollten. Die Namen anderer wurden von den Henkern unter Verschluss gehalten. Doch die Christen bewahren das Andenken an einen Großteil von ihnen.“

Mit diesem Band wollen wir diesem Auftrag nachkommen. Dabei richten wir den Blick vor allem auf (sudeten-)deutsche, tschechische und slowakische Glaubenszeugen, denen wir uns in der Ackermann-Gemeinde und ihrem Sozialwerk in besonderer Weise verbunden

fühlen. Die Glaubenszeugen des 20. Jahrhunderts können und sollen uns als „Patrone Europas“ Vorbild und Inspiration bei der Gestaltung unseres Kontinentes sein.

Wir müssen an die Glaubenszeugen der Vergangenheit erinnern, damit wir offen sind für die Menschen, die heute um ihres Glaubens willen verfolgt werden. So bleibt dieser Band nicht bei einem Blick in die Geschichte stehen. Die Missachtung der Menschenrechte, insbesondere der Religionsfreiheit, ist auch heute traurige Realität. Es ist unser Auftrag als Christen, uns mit den Betroffenen solidarisch zu zeigen, indem wir auf ihr Schicksal aufmerksam machen und uns für sie einsetzen.

Im Oktober 2011 widmete das Sozialwerk der Ackermann-Gemeinde ein Symposium in seiner Reihe „Patrone Europas“ den „Glaubenszeugen in totalitärer Zeit“. Der Großteil der nun gedruckt vorliegenden Texte basiert auf Referaten, die auf dem deutsch-tschechisch-slowakischen Symposium im Begegnungszentrum St. Adalbert im Kloster Rohr (Niederbayern) vorgetragen wurden. Mein besonderer Dank gilt den Referenten und Autoren, der Übersetzerin, Mariana Bernasová, sowie Andreas Toscano del Banner, Gabriele Traurig und Matthias Dörr, die die Herausgabe dieser zweisprachigen Publikation ermöglicht haben.

Ich wünsche diesem Buch eine breite Resonanz. Möge es neue Impulse für die Würdigung der Glaubenszeugen des 20. Jahrhunderts setzen. Und möge es zugleich Anstoß zum Einsatz für die verfolgten Christen der heutigen Zeit sein.

Msgr. Dieter Olbrich
Vorsitzender des Sozialwerks
der Ackermann-Gemeinde e.V.

Msgr. Dieter Olbrich

Předmluva

Ve 20. století po sobě nacismus a komunismus zanechaly krvavou stopu. Žádné jiné století se neneslo v duchu takových světonázorových rozepří. Na Boha v totalitních ideologiích už žádné místo nezbylo. Hnědým i rudým vůdcům při zglajchšaltování obyvatelstva překážel. Pronásledování náboženství proto bylo imanentní součástí těchto totalitních ideologií.

Mnoho odvážných mužů a žen zůstalo přes znevýhodňování, pronásledování a odvlékání do koncentračních táborů a do gulagů věrno své víře a stali se tak věrohodnými svědky v následování Krista. Za věrnost víře a aktivní lásku k bližnímu nezřídka zaplatili životem. Nebyli to žádní hrdinové, kteří by smrt vyhledávali. Vládcové totalitních režimů se jich báli, protože jako křesťané byli pramenem lidskosti. Uprostřed nesvobody jim víra otvírala dveře ke svobodě.

Papež Jan Pavel II. nás v roce 2000 nabádal, abychom na svědky víry nezapomínali:

„Je jich tolik! Nikdy na ně nesmíme zapomenout. A nejen to: vše je třeba zdokumentovat a oživit v paměti. Jména mnohých jsou neznámá. Jména některých jiných jejich pronásledovatelé pošpinili, protože chtěli jejich martyrium zdiskreditovat. A jména dalších drželi jejich kati v tajnosti. Avšak křesťané přesto památku na většinu mučedníků uchovávají.“

Tímto svazkem chceme přání plnit. Svůj pohled přitom obracíme především na (sudeto-)německé, české a slovenské svědky víry, jimž se zde v Ackermann-Gemeinde a jejím Sociálním díle cítíme obzvláště zavázáni. Svědkové víry ve 20. století nám mohou být a také by nám měli být při utváření našeho kontinentu jako „patroni Evropy“ vzorem a inspirací.

Musíme si připomínat minulé svědky víry, abychom tak byli otevření vůči těm, kteří jsou kvůli své víře pronásledováni dnes. Tento svazek se tedy nezastavuje u pohledu do minulosti. Porušování lidských práv, zejm. náboženské svobody, je rovněž dnes smutnou realitou.

Úlohou nás jako křesťanů je projevat solidaritu postiženým, a to tím, že budeme upozorňovat na jejich osud a že se za ně budeme zasazovat.

Jedno Symposium z řady „Patroni Evropy“ věnovalo Sociální dílo Ackermann-Gemeinde v říjnu roku 2011 „Svědčům víry v totalitní době“. Většina nyní předkládaných textů vychází z referátů, které byly předneseny na německo-česko-slovenském symposiu v centru setkávání Sv. Adalberta v klášteře Rohr (Dolní Bavorsko). Můj obzvláštní dík patří referentům a autorům, překladatelce Marianě Bernasové a Andreasi Toscano del Bannerovi, Gabriele Traurig a Matthiasi Dörrovi, kteří vydání této dvojjazyčné publikace umožnili.

Této knize přeji, aby se těšila velkému ohlasu. Kéž by podnítila další doceňování svědků víry 20. století. A kéž by byla současně popudem k tomu, abychom se zasazovali za pronásledované křesťany naší doby.

Msgr. Dieter Olbrich
předseda Sociálního díla
Ackermann-Gemeinde e.V.